

Strasbūrā, 2010. gada 9. jūlijā

CEMAT 15. sesija (2010. gads) 6E. un galīgā redakcija

**Eiropas Padomes telpiskās/reģionālās plānošanas
ministru konferences 15. sesija**

CEMAT/EP

Maskava, Krievijas Federācija

2010. gada 8.–9. jūlijs

**EIROPAS PADOMES DALĪBVALSTU
TĒLPISKĀS/REĢIONĀLĀS PLĀNOŠANAS MINISTRU (CEMAT)
CEMAT REZOLŪCIJA Nr. 1**

**PAR PAMATPAKALPOJUMU DEVUMU EIROPAS KONTINENTA ILGTSPĒJĪGAI
TĒLPISKAI ATTĪSTĪBAI**

*Dokumentu sagatavojis Eiropas Padomes
Kultūras un kultūras un dabas mantojuma direktorāta
Kultūras mantojuma, ainavu un telpiskās plānošanas departamenta
CEMAT sekretariāts*

Pamatpakalpojumi ir pakalpojumi, kuriem saskaņā ar dalībvalstu viedokli jābūt vispārēji pieejamiem. Šie pakalpojumi, kas ir ļoti vajadzīgi Eiropas iedzīvotājiem, ir svarīgi telpiskās plānošanas politikā, jo īpaši lauku teritorijās. Ja nav pieejas šādiem pakalpojumiem, tad tas var apdraudēt tiesības uz atbilstīgu dzīves kvalitāti, kas ir paredzētas Vispārējā cilvēktiesību deklarācijā (1948. gads).

Šīs rezolūcijas mērķis ir iekļaut “cilvēktiesību” dimensiju telpiskās attīstības politikā un veicināt teritoriālo kohēziju.

Eiropas Padomes telpiskās/reģionālās plānošanas ministru konference (*CEMAT*) jau ir izteikusi savu viedokli par konkrētiem šo jautājumu aspektiem dokumentā “Eiropas kontinenta ilgtspējīgas telpiskas attīstības pamatprincipi (“*Guiding Principles for Sustainable Spatial Development of the European Continent – GPSSDEC*”)” (Eiropas Padomes dalībvalstu Ministru komitejas Ieteikums Rec(2002)1) un Ļubļanas (2003. gads) un Lisabonas (2006. gads) ministru deklarācijās. Piemēram, Ļubļanas deklarācijā ir teikts, ka “nevienlīdzīga pieeja pamatprecēm un pamatpakalpojumiem izraisa sociālo atstumtību”.

**EIROPAS PADOMES DALĪBVALSTU
TĒLPISKĀS/REĢIONĀLĀS PLĀNOŠANAS MINISTRU (CEMAT)**

CEMAT REZOLŪCIJA Nr. 1

**PAR PAMATPAKALPOJUMU DEVUMU EIROPAS KONTINENTA ILGTSPĒJĪGAI
TĒLPISKAI ATTĪSTĪBAI,**

*ko pieņēma Eiropas Padomes telpiskās/reģionālās plānošanas ministru
konferences (CEMAT) 15. sesijā, Maskavā, Krievijas Federācijā, 2010. gada 9. jūlijā.*

Eiropas Padomes dalībvalstu telpiskās/reģionālās plānošanas ministri,

ņemot vērā, ka attīstītā sabiedrībā pamatpakalpojumi ir piemērotu dzīves apstākļu sastāvdaļa un ka pieprasījums pēc šiem pakalpojumiem strauji pieaug;

ņemot vērā, ka pieeja pamatpakalpojumiem ir valsts politikas galvenais mērķis un ļoti svarīgs telpiskās attīstības politikas faktors, kas palīdz stiprināt sociālo, ekonomisko un teritoriālo kohēziju un sekmē kvalitatīvu telpisko plānošanu;

atsaucoties uz to, ka saskaņā ar Ministru komitejas Ieteikumu dalībvalstīm Rec(2002)1 par *CEMAT* "Eiropas kontinenta ilgtspējīgas telpiskās attīstības pamatprincipiem" "viens no Eiropas Padomes mērķiem ir stiprināt vietējo un reģionālo demokrātiju Eiropā, īstenojot teritoriāli līdzsvarotāku Eiropas kontinenta attīstību", un ka "sociālā kohēzija Eiropā ir jāīsteno kopā ar ilgtspējīgu telpiskās attīstības politiku, kas izvirza gan sociālās, gan ekonomiskās prasības, kuras ir jāizpilda attiecīgajā teritorijā saskaņā ar šo teritoriju ekoloģiskajām un kulturālajām funkcijām";

atsaucoties uz to, ka saskaņā ar Ļubļanas Deklarāciju par ilgtspējīgas attīstības teritoriālo dimensiju (CEMAT(2003)9 galīgā redakcija) "nevienlīdzīga pieeja pamatprecēm un pamatpakalpojumiem" ir viens no daudzajiem faktoriem, kas "apdraud mūsu kopējo Eiropas nākotnes ilgtspējību", un "lai atbilstīgi pārvarētu lielākās ilgtspējīgas telpiskās attīstības grūtības visā Eiropā, ir jāturpina uzlabot attiecīgie politikas jautājumi atšķirību mazināšanai, jo īpaši teritoriāli vienmērīgāk un efektīvāk plānojot darbības, infrastruktūru un pakalpojumus un nodrošinot to pieejamību";

atsaucoties uz *CEMAT* Rezolūciju Nr. 3 par ES Teritoriālās attīstības darba kārtību un tās saistību ar *CEMAT*, ko pieņēma Lisabonā 2006. gada 27. oktobrī, un atsaucoties uz ES Teritoriālās attīstības darba kārtības 3. pantu, kurā teikts, ka "īstenojot Teritoriālās attīstības darba kārtību, mēs palīdzēsim teritoriālās solidaritātes ziņā nodrošināt labākus dzīves apstākļus un dzīves kvalitāti, kā arī vienādas iespējas, kas ir orientētas uz reģionālo un vietējo potenciālu neatkarīgi no tā, kurā vietā dzīvo cilvēki – Eiropas centrālajos apgabalos vai perifērijā", un uz 8. pantu, kurā teikts, ka "mēs uzskatām to par pamatuzdevuma un solidaritātes apliecinājuma priekšnosacījumu, lai visos reģionos nodrošinātu visiem [ES] pilsoņiem vienādas iespējas un uzņēmējdarbības attīstības perspektīvas";

ņemot vērā Leipcigas Hartu par ilgtspējīgām Eiropas pilsētām, kuru pieņēma Leipcigā 2007. gada 24.–25. maijā un kurā "ministri deklarē: [...] vienlaikus un vienādi nozīmīgi jāņem vērā visi ilgtspējīgās attīstības aspekti. Tostarp ekonomiskā labklājība, sociālais līdzsvars un

---

veselīga vide [...]. Ilgtermiņā pilsētas nevar pildīt savu funkciju kā sociālās attīstības un ekonomiskās izaugsmes dzinūši [...], ja vien mums neizdodas saglabāt sociālo līdzsvaru tajās un starp tām [...]”;

atsaucoties uz to, ka saskaņā ar Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju (1948. gads) ikvienam “ir tiesības uz viņa pašcieņas uzturēšanai nepieciešamo tiesību īstenošanu ekonomiskajā, sociālajā un kultūras jomā” (22. pants) un ka “katram cilvēkam ir tiesības uz tādu dzīves līmeni, kas nepieciešams viņa un viņa ģimenes veselībai un labklājībai” (25. pants);

atsaucoties uz Starptautisko paktu par ekonomiskajām, sociālajām un kultūras tiesībām (Apvienoto Nāciju Organizācija, 1966. gads), kurā “dalībvalstis [...] atzīst ikkatra cilvēka tiesības uz atbilstīgu dzīves līmeni sev un savai ģimenei” (11. panta 1. punkts), tiesības uz augstāko sasniedzamo fiziskās un garīgās veselības līmeni (12. pants) un tiesības uz izglītību (13. pants), un ņemot vērā to, ka šo starptautisko līgumu ir ratificējušas visas Eiropas Padomes dalībvalstis;

atsaucoties uz deklarāciju, kura pieņemta Johannesburgas augstākā līmeņa sanāksmē (2002. gads) un kurā parakstītājvalstis apstiprināja savu apņemšanos “straujāk paplašināt pieeju tādām pamatprasībām kā tīrs ūdens, sanitārija, piemērota pajumte, elektroenerģija, veselības aprūpe, pārtikas nodrošinājums un bioloģiskās daudzveidības aizsardzība”;

atsaucoties uz Starptautiskajām pamatnostādņēm par pamatpakalpojumu pieejamību visiem [*International Guidelines on Access to Essential Services for All*] (HSP/GC/22/2/Add.6), ko Apvienoto Nāciju Organizācijas Apdzīvoto vietu programmas Padome pieņēma 22. sesijā 2009. gada aprīlī;

atsaucoties uz Eiropas Padomes Ministru komitejas Ieteikumu dalībvalstīm R(2000)3 par “Tiesībām uz personu materiālo pamatvajadzību apmierināšanu ārkārtēju situāciju gadījumā” (2000. gada janvāris) un valstu rīcību, lai stātos spēkā individuālās, vispārējās un tiesiski pieprasāmās tiesības uz materiālo pamatvajadzību apmierināšanu;

atsaucoties uz Eiropas Padomes Ministru komitejas Ieteikumu dalībvalstīm CM/Rec(2007)4 par “vietējiem un reģionāliem publiskajiem pakalpojumiem”;

atsaucoties uz Eiropas Padomes Vietējo un reģionālo pašvaldību kongresa Ieteikumu 235(2008)1 par “Vispārējās nozīmes pakalpojumiem lauku reģionos: svarīgs teritoriālās kohēzijas politikas faktors” un uz Kongresa aicinājumu Eiropas telpiskās/reģionālās attīstības ministru konferencei (*CEMAT*) turpināt diskusiju par lauku reģioniem;

ņemot vērā iepriekš minēto Kongresa ieteikumu Eiropas Padomes Ministru komitejai izteikt aicinājumu dalībvalstīm “izstrādāt regulatīvos un finanšu mehānismus, lai dažādu valdības līmeņu iestādes varētu sniegt atbalstu, iniciatīvas, dotācijas, subsīdijas vai veikt izlīdzināšanas pasākumus un nodrošināt visiem atbilstīgu pieeju kvalitatīviem pamatpakalpojumiem”;

atsaucoties uz Eiropas Padomes Vietējo un reģionālo pašvaldību kongresa Ieteikumu 259(2009) par “Ūdensapgādes un notekūdeņu pakalpojumiem ilgtspējīgai attīstībai” un Kongresa aicinājumu Eiropas telpiskās/reģionālās attīstības ministru konferencei (*CEMAT*) iekļaut tās ieteikumu šajā rezolūcijā;

ņemot vērā cilvēktiesību īstenošanā sasniegto attīstību un jo īpaši ekonomiskās un sociālās tiesības, kā arī to, ka aizvien lielāka uzmanība tiek veltīta trūcīgajām un sociāli atstumtajām grupām un etniskajām minoritātēm;

ņemot vērā, ka pieeja pamatpakalpojumiem ir vajadzīga, lai nodrošinātu tiesības uz atbilstīgu dzīves līmeni, kā tas noteikts Starptautiskajā paktā par ekonomiskajām, sociālajām un kultūras tiesībām, un ka šāda pieeja ir vajadzīga, lai nodrošinātu šajā starptautiskajā līgumā paredzēto cilvēktiesību spēkā esamību;

ņemot vērā, ka, kaut arī lielākajai daļai cilvēku Eiropas Padomes dalībvalstīs jau ir pieeja pamatpakalpojumiem, ir vajadzīga turpmāka rīcība, lai šādu pieeju nodrošinātu lielākam skaitam personu, jo īpaši mazāk nodrošinātām un sociāli atstumtām grupām;

atzīstot, ka sociālās, ekonomiskās un teritoriālās kohēzijas politikas īstenošanai ir jāuzlabo pieeja pamatpakalpojumiem vietās, kur šāda pieeja joprojām nav pietiekama;

ņemot vērā, ka, kaut arī nav pieņemta vienota definīcija par pamatpakalpojumiem, pastāv vienota izpratne par to būtību;

1. Pieņem Deklarāciju par pamatpakalpojumu devumu Eiropas kontinenta ilgtspējīgai telpiskai attīstībai;

2. Nolemj ņemt vērā minēto deklarāciju un atbilstīgi savām iespējām un kompetencei piemērot tās principus telpiskās attīstības politikas izstrādē un īstenošanā, tādējādi sekmējot sociālās attīstības veicināšanu un stiprinot cilvēktiesību piemērošanu sabiedrības labā;

3. Nolemj, ka katra valsts nosaka pakalpojumus, kuriem ir jābūt pieejamiem visiem cilvēkiem, lai ievērotu cieņu pret cilvēku, un atbilstīgi savām iespējām un kompetencei īsteno politiku un programmas, kuras paredzētas, lai uzlabotu pieeju pamatpakalpojumiem un to kvalitāti, jo īpaši lauku reģionos, kā arī kalnainos un īpaši nomaļos reģionos, mazos ciemos un pilsētu perifērijā;

4. Nolemj veicināt ilgtspējīgu telpiskās attīstības politiku, ņemot vērā sociālās politikas pasākumus, solidaritātes politiku un pielāgošanās pasākumus klimata pārmaiņām, lai nodrošinātu, ka pamatpakalpojumu izmaksas nomaļos, attālos vai reti apdzīvotos reģionos ir pielīdzināmas šādām izmaksām pilsētu teritorijās vai ka attiecīgajā teritorijā neaizsargātām, sociāli atstumtām vai trūcīgām iedzīvotāju grupām, tostarp etniskajām minoritātēm, tiek paredzēti alternatīvi kompensējoši pasākumi;

5. Lūdz Eiropas Padomei organizēt pieredzes apmaiņu un veikt salīdzinošu analīzi par dalībvalstīs veiktiem pasākumiem saistībā ar pieejas uzlabošanu pamatpakalpojumiem lauku reģionos un pilsētu perifērijā, lai veicinātu ilgtspējīgu ekoloģisku risinājumu izmantošanu reti apdzīvotos reģionos un lai attiecīgajā teritorijā padarītu šos pakalpojumus pieejamākus neaizsargātām, sociāli atstumtām vai trūcīgām iedzīvotāju grupām, tostarp etniskajām minoritātēm.

PAPILDINĀJUMS

CEMAT DEKLARĀCIJA PAR PAMATPAKALPOJUMU DEVUMU EIROPAS KONTINENTA ILGTSPĒJĪGAI TELPISKAI ATTĪSTĪBAI

Eiropas Padomes dalībvalstu telpiskās/reģionālās plānošanas ministri deklarē:

1. Reģionālā/telpiskā attīstība mūsdienu sabiedrībā nosaka, ka visā teritorijā ir jānodrošina pieeja vispārējas nozīmes infrastruktūrai un pakalpojumiem, lai tādējādi iedzīvotājiem būtu atbilstīgs dzīves līmenis un rastos apstākļi dažādu reģionu ekonomiskai un sociālai attīstībai.
2. Pamatpakalpojumi ir pakalpojumi, kuriem jābūt pieejamiem visiem, lai cilvēkiem būtu pienācīgi dzīves apstākļi, tiktu ievērotas viņu cilvēktiesības, būtu atbilstīgs dzīves līmenis un veselīga vide. Par spīti attīstībai šajā jomā ne visi šie pakalpojumi ir vienlīdz izplatīti visā Eiropas kontinentā vai vienlīdz pieejami visām sociālajām grupām neatkarīgi no tā, ka tiem ir ļoti svarīga nozīme ekonomiskajā, sociālajā un teritoriālajā kohēzijā, ņemot vērā ilgtspējīgu telpisko attīstību.
3. Teritorija, kurās varētu trūkt pamatpakalpojumu, galvenokārt ir lauku reģioni, nepietiekami nodrošināti pilsētu perifēriju rajoni, ekonomiski neattīstīti reģioni un īpaši nomaļi reģioni, kuros pieprasījums pēc pamatpakalpojumiem ir niecīgs vai kuros to sniegšana ir apgrūtināta. Ja dažos reģionos nav pieejami pamatpakalpojumi, tad tam ir negatīva ietekme uz līdzsvarotu telpisko attīstību, un tas tiek uzskatīts par sociālās atstumtības faktoru vai pat par diskriminācijas formu, kas tādējādi šajā reģionā veicina iedzīvotāju skaita samazināšanos. Tāpat augstu cenu pieprasīšana par šādiem pakalpojumiem liedz šādus pakalpojumus saņemt trūcīgām māsājniecībām.

Pamatpakalpojumi veicina gan ekonomisko, gan sociālo attīstību, un cilvēktiesību piemērošanai ir vajadzīgi jauni pasākumi, kas sekmē šādu pakalpojumu pieejamību visiem cilvēkiem, tādējādi samazinot to pilsoņu skaitu, kuriem šie pakalpojumi Eiropā nav pieejami. Šajā rīcībā tiks iesaistīti visi valdības līmeņi, tostarp telpiskās/reģionālās attīstības ministri. Pamatpakalpojumu sniegšana būs efektīvāka, ja starp vietējo sabiedrību, reģioniem un valsti skaidri tiks sadalīti pienākumi un ja tiks palielināti resursi un pilnvaras tām decentralizētām iestādēm, kuras ir atbildīgas par pamatpakalpojumu uzraudzību vai vadību.

4. Pamatpakalpojumus katrā valstī nosaka valsts iestādes, lai apmierinātu dažādo iedzīvotāju grupu vajadzības saskaņā ar telpiskās attīstības mērķiem. Šie pakalpojumi dažādās vietās un dažādā laikā var būt atšķirīgi. Turpmāk uzskaitītos pakalpojumus dalībvalstīs bieži izraugās par pamatpakalpojumiem saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību sistēmu: ūdens piegāde un sanitārija, enerģijas piegāde, elektroenerģija un gāze, telekomunikācijas (tostarp pieeja internetam), pasta pakalpojumi, atkritumu savākšana un izvešana, kā arī sabiedriskais transports. Šajā sarakstā varētu minēt arī citus sociālos pakalpojumus, pieņemot, ka veselības aprūpe un izglītība ir jānodrošina visos gadījumos. Noslēdzot savstarpējus nolīgumus starp valstīm, kurās tiek īstenota līdzīga sociālekonomiskā politika, ir kopīgi jāizstrādā saraksti, kuros norāda pamatpakalpojumu kvalitātes prasības un pasākumus šo pakalpojumu uzlabošanai.

5. Šī deklarācija attiecas tikai uz pamatpakalpojumiem, kuri saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem ir sabiedriskie pakalpojumi vai kurus uzskata par vispārējas nozīmes

---

pakalpojumiem. Tās īstenošana dažādās valstīs var atšķirties, un, lai pakalpojumi būtu pieejami visiem cilvēkiem, var būt vajadzīgi grozījumi šobrīd īstenotajā politikā.

Pamatpakalpojumu izvēle

6. Katrai valstij, konsultējoties ar attiecīgajām iestādēm un sabiedrību, ir ļoti precīzi pārredzamā veidā un saskaņā ar valsts telpisko politiku jānosaka pamatpakalpojumi, kurus ir paredzēts padarīt pieejamus visiem cilvēkiem visā valsts teritorijā. Pakalpojumu izvēle būs atkarīga no valsts attīstības līmeņa, vispārējās politikas mērķiem, vienlīdzības apsvērumiem, tradīcijām un kultūras, kā arī no valsts sociālās, ekonomiskās un telpiskās attīstības politikas. Praktiskajiem pasākumiem saistībā ar pakalpojumu ieviešanu ir jāatbilst noteikumiem par vispārējās nozīmes pakalpojumu sniegšanu. Saskaņojot sarakstus ar pamatpakalpojumiem starp valstīm, kurās ir līdzīgs ekonomiskās attīstības līmenis, varētu mazināt ekonomiskās un sociālās atšķirības.

VISPĀRĒJIE PRINCIPI

A. Pamatpakalpojumi, telpiskā attīstība un plānošana

Mērķi

7. Lai nodrošinātu ilgtspējīgu telpisko attīstību, pamatpakalpojumi ir jāsniedz visā teritorijā atbilstīgi tādiem nosacījumiem, lai visiem cilvēkiem šie pakalpojumi būtu pieejami. Šādi pakalpojumi ir jāsniedz pēc iespējas tuvāk to saņēmējiem, tiem nediskriminējošā veidā jābūt līdzvērtīgi pieejamiem visā attiecīgajā teritorijā, parasti nodrošinot tos policentriskās apdzīvotuma struktūrās. Pamatpakalpojumu sniegšanas pasākumi būs jāpielāgo vietējiem apstākļiem.

Atbilstīgi savām iespējām, kompetencei un pieejamiem resursiem valsts iestādēm ir jānodrošina pamatpakalpojumu pieejamība sabiedrībai, ņemot vērā pašreizējo un nākotnes paaudžu vajadzības, kā arī veselības un vides aizsardzības jautājumus. Šādos pasākumos var būt iesaistītas vairākas ministrijas un/vai vairākas vietējās un reģionālās iestādes atbilstīgi attiecīgās valsts tiesību sistēmai, un tās atbalstot ar attiecīgām tiesību normām un valsts stratēģijām, kuras ir saskaņotas starpministriju līmenī.

Lai nodrošinātu, ka visi cilvēki var dzīvot savā reģionā, tādējādi veicinot sociālo, ekonomisko un teritoriālo kohēziju, par prioritāti jānosaka pamatpakalpojumu pieejamības uzlabošana tajos reģionos, kur šādi pakalpojumi netiek sniegti. Tas palīdz uzlabot reģionālo ekonomisko attīstību.

Pamatpakalpojumu noteikšana

8. Atbilstoši pieejamajiem resursiem valsts iestādēm ir jānodrošina vai jāatbalsta šo pakalpojumu pieejamība un pārraudzība. Tām ir jānosaka pienākumi reģionālajām vai vietējām iestādēm, kuras ir atbildīgas par šiem pakalpojumiem. Ja šīs iestādes nepārvalda attiecīgos pakalpojumus tieši, tad tām ir jāuzņemas politiskā atbildība.

9. Valsts iestādēm atbilstīgi savām iespējām un kompetencei ir jāparedz vispārīgie noteikumi par pamatpakalpojumiem (vispārēja pieeja, nepārtrauktība, neatsavināšana, drošība, pielāgojamība, efektivitāte, piemērota cena, pārredzamība utt.) un sagaidāmais kvalitātes līmenis.

---

10. Valsts iestādēm ir jāpieņem un jāveic pasākumi, lai nodrošinātu pieeju pamatpakalpojumiem normālos apstākļos, kā arī jāparedz īpaši noteikumi par krīzes situācijām. Dažos gadījumos pakalpojumu lietotājiem ir jāceļo, lai šādi pakalpojumi būtu pieejami. Ir jāveic pasākumi, lai veicinātu vieglu un izmaksu ziņā piemērotu pakalpojumu sasniedzamību, izmantojot sabiedrisko transportu, ja tie attiecīgajā vietā nav pieejami.

Decentralizācija

11. Pieņemot lēmumus par pamatpakalpojumu telpisko attīstību un attiecīgajiem darbības noteikumiem, ir jāņem vērā konkrēti reģionālie vai vietēji apstākļi un jānodrošina ieguldījums ilgtspējīgā telpiskā/reģionālā attīstībā saskaņā ar pieņemto reģionālās attīstības politiku, plāniem un vadlīnijām, kā arī saskaņā ar nozaru plāniem un decentralizācijas politiku.

12. Vietējām vai reģionālajām iestādēm, kuras ir tuvāk lietotājiem, decentralizācijas kontekstā ir jāpiešķir liela nozīme pamatpakalpojumu izveidē, uzraudzībā un nodrošināšanā atbilstoši deleģētajām funkcijām. Šīm iestādēm, īpaši pilsētu un blakus esošo lauku pašvaldībām, ir jāsadarbjas, lai nodrošinātu, ka pamatpakalpojumi attiecīgajā līmenī tiek sniegti efektīvi.

Pārvaldība

13. Valsts iestādes var izmantot savas pilnvaras pamatpakalpojumu jomā vai nu tieši, vai, ja tas ir tiesiski atļauts, izmantojot deleģēšanu. Šādos gadījumos šīm iestādēm ir jābūt izvēles brīvībai saistībā ar pārvaldības veidu, un ir jānodrošina, ka izdarīto izvēli var atcelt. Ja pārvaldība tiek deleģēta, attiecīgajiem lēmumiem ir jābūt spēkā uz ierobežotu laiku un ir jāveic to pārskatīšana, iesaistot pakalpojumu lietotājus. Deleģētie pakalpojumi ir jāsniedz saskaņā ar noteikumiem, kas atbilst prasībām par ilgtspējīgu telpisko attīstību, nediskriminējošā veidā, valsts iestāžu pārraudzībā un tā, lai šie pakalpojumi būtu pieejami visiem.

Tīklveida pakalpojumi

14. Valstīm īpaša uzmanība ir jāvelta tīklveida pakalpojumu attīstīšanai, lai nodrošinātu ilgtspējīgu telpisko attīstību un novērstu iedzīvotāju skaita samazināšanos lauku reģionos. Tām ir jāpiešķir finanšu resursi jaunai infrastruktūrai attiecīgajā teritorijā un pilnībā jāizmanto informācijas un sakaru tehnoloģijas kā līdzeklis, lai veicinātu pamatpakalpojumu pieejamību visā teritorijā.

15. Valstīm ir jāpiemēro princips par to, ka “telekomunikāciju tīkli ir jāuzlabo un jāpaplašina, lai aptvertu visu teritoriju, un tarifi nedrīkst radīt ierobežojumus” (Ministru komitejas Ieteikums dalībvalstīm Rec(2002)1 par “Eiropas kontinenta ilgtspējīgas telpiskās attīstības pamatprincipiem”). Ir jāuzsver, ka “vispārējai pieejai internetam ir jābūt prioritāram mērķim” (Deklarācija par “Eiropas kontinenta ilgtspējīgas telpiskās attīstības tīkliem: tilti pār Eiropu”, ko telpiskās/reģionālās attīstības ministri pieņēma Eiropas konferencē Lisabonā 2006. gada 27. oktobrī [CEMAT(2006)14, galīgā redakcija]).

B. Pamatpakalpojumu pieejamības pakāpeniska paplašināšana

16. Valsts iestādēm ir jāveic attiecīgas darbības, lai veicinātu pakāpenisku pamatpakalpojumu pieejamības paplašināšanu saskaņā ar telpiskās attīstības plāniem atbilstoši pieejamiem finanšu resursiem.

17. Ieguldījumiem, kas ir vajadzīgi pieejamības paplašināšanai, ir jābūt ilgtspējīgiem telpiskās/reģionālās attīstības kontekstā. Pamatpakalpojumiem nomaļos, attālos vai reti apdzīvotos reģionos būs papildu izmaksas, tāpēc var paredzēt subsīdijas vai veikt citus cenu kompensējošus pasākumus, lai palīdzētu neaizsargātām, sociāli atstumtām vai trūcīgām iedzīvotāju grupām, tostarp etniskajām minoritātēm, saskaņā ar noteikumiem par finansiālu palīdzību.

C. Pamatpakalpojumi un cilvēktiesības

Pieejas tiesības visiem cilvēkiem

18. Lai novērstu sociālo nevienlīdzību un ģeogrāfiskās atšķirības, ikvienam ir jāpiešķir tiesības uz pieeju tiem pakalpojumiem, kuri ir būtiski, lai cilvēkiem attīstītā sabiedrībā būtu pienācīgi dzīves apstākļi.

19. Pieeju pamatpakalpojumiem var atvasināt no vispārējās telpiskās attīstības politikas vai no cilvēktiesībām, no valsts iestādēm noteiktajām saistībām vai no konstitūcijā vai starptautiskos līgumos paredzētajām ekonomiskajām un sociālajām tiesībām. Ar pamatpakalpojumiem saistīto tiesību izmantošana ir atkarīga no tā, vai tiek pildīti atbilstīgie pienākumi, jo īpaši dabas resursu un vides aizsardzības ziņā.

Sociālās un ekonomiskās kohēzijas pasākumi

20. Cenas, kas tiek maksātas par pamatpakalpojumiem, ir nozīmīgs faktors, lai nodrošinātu to pieejamības efektivitāti, jo īpaši nomaļos reģionos, kur šīs cenas ,iespējams, ir augstākas.

21. Cenas par pamatpakalpojumiem ir jānosaka valsts iestādēm, vai arī tām ir jāveic cenu uzraudzība, kontrole vai apstiprināšana, lai nodrošinātu to ilgtspējību un stiprinātu sociālo, ekonomisko un teritoriālo kohēziju. Lai nodrošinātu, ka šos pakalpojumus var atļauties visi cilvēki, attiecīgajā gadījumā var izmantot subsīdijas vai izmantot citus finanšu pasākumus.

22. Pamatpakalpojumu izmaksām jābūt sadalītām starp visiem pakalpojumu lietotājiem, lai nodrošinātu, ka visiem cilvēkiem tie ir pieejami par tādiem ekonomiskajiem nosacījumiem, kas visiem ir pieņemami. Valsts iestādēm ir jāizvēlas metodes, ar kurām panākt šādu taisnīgu sadalījumu, attiecīgi ņemot vērā sociālās, ekonomiskās un teritoriālās kohēzijas ietekmi uz telpisko attīstību. Šīs iestādes var veikt sociālus pasākumus saistībā ar tiem cilvēkiem, kuri ir nonākuši grūtībās, var sniegt konkrētu palīdzību / sniegt palīdzību konkrētam mērķim, izmantot sociālus tarifus un veikt solidaritātes pasākumus, pamatojoties uz izlīdzināšanu starp dažādiem lietotājiem. Tās var veikt arī cenu kompensēšanas pasākumus attiecībā uz tiem cilvēkiem, kuriem par pamatpakalpojumiem pieprasa neierasti augstas cenas.

D. Pakalpojumu lietotāju tiesības

23. Pamatpakalpojumu attīstība ir jāsteno pēc iespējas tuvāk lietotājiem. Par pamatpakalpojumiem atbildīgajām iestādēm katru gadu ir jāziņo par pakalpojumu sniegšanas

---

rādītājiem, izdarītājiem ieguldījumiem, infrastruktūras stāvokli, starpgadījumiem un sūdzībām. Valsts iestādēm regulāri jāpārbauda lietotāju sūdzības par pamatpakalpojumiem un jāpārlicinās, vai tiek veiktas attiecīgas darbības.

24. Pamatpakalpojumu lietotājiem ir jābūt tiesībām kā lietotājiem vai klientiem. Proti, katram lietotājam ir jābūt pieejai viegli saprotamai informācijai par pamatpakalpojumiem, to kvalitāti un tarifiem.

25. Valsts iestādēm pirms svarīgu lēmumu pieņemšanas par pamatpakalpojumiem ir jākonsultējas ar abu dzimumu lietotājiem un to apvienībām. Ir jāparedz iespēja izveidot konsultatīvās padomes pamatpakalpojumu jautājumos.

E. Starptautiskā sadarbība

26. Starptautiskā sadarbība starp dalībvalstīm var veicināt pamatpakalpojumu pieejamību viesiem cilvēkiem. Ir jāveicina sadarbība starp vietējām pašvaldībām pierobežu reģionos, lai šajos reģionos sekmētu pieeju pamatpakalpojumiem. Līgumslēdzēja puse valsts iestādi nevar saukt pie atbildības par pamatpakalpojumu sniegšanas pārtraukumu, ja to ir izraisījusi cita līgumslēdzēja puse, kura nav piemērojusi kādu starptautisku līgumu.

* * *